

EDITORIAL

Diri angay tumuod ha SONA ni Marcos

Waray bag-o ha ikalima nga *state of the nation address* (SONA) ni Marcos. Nagpauran na liwat hiya hin maghamot nga saad ngan butaray nga nagbinuwa ha katawhan Pilipino. An mga ginlatag niya nga plano diri maghahaw-as ha ordinaryo nga katawhan ha kakurian, lugod magpagrabe pa ha pananalumpigos ngan paniniyupi ha ira.

Ginbida ni Marcos an proposi-syon nga tanggalon an "systems loss" ha sukot ha kuryente. Ini an iya baton ha natikahiluag nga panawagan nga pahimub-on an sukot han kuryente ha nasud labina nga linandaw ini komo pinakamahal ha ngatanan nga nasud ha Southeast Asia. Kundi pira kaadlaw la kahuman han pamulong ni Marcos, nagawas nga diri ini mahihimo dayon. Nagturudlukay an mga kompaniya ha *generation* ngan *distribution* ha kun hin-o an magsusugbong ha *system loss charge* ngan nababaraka nga maibanan an ira bilyun-bilyon nga ganansya.

Gin-anunsyo liwat ni Marcos an proposisyon nga "pahiluagon" an paglibre ha *income tax* han mga nakita hin tubtub ₱350,000 kada tuig o ₱27,000 kada bulan. Kundi bisan kun mahimo ini, luun-luon pa gihapon an pagbubuhis ha porma han 12% VAT ha mga papliton, serbisyo nga kuryente ngan tubig, ngan lana. Waray gihapon ini tanggalon ni Marcos para unta mapagaan an pas-anon han katawhan. Magpapabilin an paghuthot ha mga konsyumer samtang ginlibre ha buhis an mga langyaw ngan lokal nga korporasyon.

An mga "nakab-ot" han rehimen Marcos sukwahi ha reyalidad han ordinaryo nga Pilipino. Pakyas hiya nga ipatuman an tinuod nga reporma ha tuna diin konsentrado gihapon ha dagko nga agaron maytuna ngan korporasyon an higluag nga agrikultural nga tuna. An ginrakudako niya nga umento ha suhol ha mga trabahador ha Manila gin-ulang pa han korte. An ginsering niya nga

paspas ngan sistematiko nga baton han gubyerno ha krisis ha pakabuhì aada ha porma han ayuda nga nakaabot la ha 2.5% han 21 kamilyon nga kabras nga pamilya. Mas grabe pa, usahay, guti, ngan temporaryo la ini nga bulig.

Usa katuig kahuman niya nga magyakan nga "maawod naman kamo," ginrakudako ni Marcos an pagsalawad hin kaso kontra ha iya patod ngan hadto anay *house speaker* nga hi Martin Romualdez. Ini kuno an nakab-ot niya kontra ha korapsyon ha mga proyekto nga *flood control*. Ini nga pamostura ni Marcos nagtutumuyo nga ipaling an baratunon tipahirayo ha iya bisan kun hiya komo presidente an naborador, nagreb-yu ngan nagpirma ha mga nasyunal nga badyet nga puno hin anomaliya. Waray na liwat hiya ginyakan hiunong kan Zaldy Co, o ha mga upisyal ha gabinete nga hadto gintanggal ha pwesto kundi nakabalik gihapon ha gubyerno.

Pagtatapos pa ni Marcos, diri kuno hiya "mapalupig"—labot ha imperyalista nga US diin hul-os hiya nga nayukbo.

Ginbida niya an Pax Silica Industrial Hub ngan iba nga langyaw nga pamumuhunan sugad han ha *renewable energy*, nga magdadara kuno hin kauswagan. Kundi waray hiya pag-amin nga an Pax Silica para ha US nga karuyag himuon an Pilipinas komo base nga hirimuan han mga pyesa han armas para ha gerra. Gintago liwat niya an pagsuren-der han 1,620 kaektarya nga tuna ha mga korporasyon nga Amerikano, sugad liwat an destroso ha kalibungan nga igdu-durot han pagmimina para makuha an mga mineral ha ngaran han ira ambisyon. Waray liwat hiya ginyakan hiunong ha waray hunong

nga mga *war games*, *live-firing* ha mga sibilyan nga komunidad ngan ha pagpapalupad han US hin misayl tikang ha Tacloban nga nagbubutang ha mga Pilipino ha peligro han gerra.

Diri angay tumuod ha SONA ni Marcos. Kinahanglan buunon an iya mga ilusyon ngan ibuksas an tinuod nga kamutangan han katawhan. Ha ilarum han iya paghahadi nagpapadayon an kagutom, kawaray trabaho, kakurian ngan pasismo samtang napatakas an mga agaron maytuna, kumprador, ngan mga burukrata kapitalista. Dinhi, hi Marcos an pinakanagpupulos.

Natikaklaro nga ha paghilarum han krisis han sistema nga bagakolonyal ngan bagapyudal, nag-uusahan nga solusyon an gerra han katawhan. Ginpapasulong han nasyunal-demokratiko nga rebolusyon an pagbaton ha monopolyo ha tuna sugad liwat an nasyunal nga industriyalisasyon, para tukuron an usa nga ekonomiya nga nakakaglugaring ngan nakakabaton ha panginahanglan han katawhan. Diri angay makuntento ha limos nga ayuda; ha rebolusyon makakab-ot an tinuod nga katalawasan ngan demokrasya.

Protesta kontra SONA ha Tacloban, ginpangunahan han kabatan-unan

Protesta an gintapo han gatus-gatos katawo, kadam-an kabatan-unan, ha Tacloban City ha Leyte ha ika-lima nga *state of the nation address* (SONA) ni Ferdinand Marcos Jr hadton Hulyo 27. Kaupod an mga trabahador, parag-uma ngan iba pa nga sektor, ginpahayag nira an tinuod nga kamutangan han katawhan ha rehiyon. Ginpangunahan an paggios han grupo nga Sinirangan Bisayas Kontra Korapsyon o SIBAKK.

Gintipahan nira an pahayag han rehimen Marcos nga nauswag an ekonomiya. Sering nira, padayon nga nagkukuri an mga pamilya ha natika-hitaas nga presyo han papliton, kawaray trabaho ngan kapakyasan han rehimen nga batunon an ira mga panginahanglan. Ha luyo han potensyal han Eastern Visayas ha agrikultura, ikatulo ini ha mga rehiyon nga gin-ngaranan nga "food insecure" o kulang ha pagkaon.

Ginsukna liwat nira an pagpapakaniyutiyo han rehimen Marcos ha im-

pormalista nga US, nga nagdudurrot hin kakuri-an ngan nagbutang ha katawhan ha peligro. Kalakip dinhi an pagpapalupad han misayl nga Tomahawk tikang ha Tacloban ngan an pandambong han natural nga karikuhan ha ngaran han Pax Silica.

Padayon liwat an pag-ungbaw ngan impluwensya han mga pampulitika nga dinastiya ha rehiyon, labina han pamilya Romualdez. Tungod ha mga *ghost* nga

proyekto nga *flood control* nga ginpangunahan ni Marcos pinaagi kan Martin Romualdez, waray mapulsan han katawhan an pampubliko nga pondo.

Pag-insister han mga nagprotesta, waray angay pagpilian kanda Marcos o Duterte nga pareho papet, pakuri ngan kinahanglan papagbatunon.

Pangatake han 19th IB, ginpakyas han BHB ha Samar

DUHA KABESES NGA ginpakyas han mga yunit han Bagong Hukbong Bayan (BHB) ha isla han Samar an mga pag-atake han 19th Infantry Battalion ha nakalabay nga mga bulan. Tulo nga pasista nga tropa an namatay hini nga mga armado nga aksyon.

Hadton Hulyo 19, usa nga elemento han 19th IB an napatay kahuman mapabuthan han BHB ha Barangay Senonogan de Tubang, Silvino Lobos, Northern Samar alas-4 han kaagahon. Nakadto ha barangay an yunit para giyahan an komunidad nga ginlalarurbo han militarisasyon. Samtang tipagawas na han baryo, nakit-an han usa nga Pula nga mangraway an mga nakagama nga tropa ngan nauna nga makapabuto. Nakatalwas hiya hin waray samad. Pagkabuwas, usa nga helikopter an nagkuha han patay nga lawas han namatay nga sundalo.

Hadton Hunyo 17, nauna liwat nga nakapagpabuto an usa nga yunit han BHB han mahiengkwentro hini an 15-katropa nga yunit han 19th IB giutan han Barangay Balud, Silvino Lobos ngan Barangay San Roque, Matuguinao. Nahitabo an agway dapit alas-10 han aga. Ginkuha han helikopter an kaswalti han militar ngan naghaw-as hin dugang nga tropa nga pakyas lanaton an BHB. Ginmiting liwat nira an taghimaryo agud basulon ha kalugaringon nga kaperdihan.

Sigon kan Ka Karlos Manuel han BHB-Efren Martires Command, ini nga mga armado nga aksyon nagpapamatuod nga pakyas an rehimen Marcos ngan an AFP nga lipulon an hukbo han katawhan. "Santang aada an pananalumpigos ngan paniniyupi, pirme mayda wada para bumutho an rebolusyunaryo nga pag-ato han masa."

Ha kabaryuhan, makamaratay nga mga peste an militar

KAMADARAHUG NGAN PERWISYO an dara han pasista ngan peste nga 43rd IB ngan 46th IB ha mga parag-uma ha Samar. Tungod ini ha ira susru-nod nga pagtalapas ha katungod han mga sibilyan ngan ha internasyunal nga makatawo nga balaud.

Pangistraping. Usa na liwat nga parag-uma ha Las Navas an gin-istraping han 43rd IB hadton Hulyo 26. Ginpabuthan an biktima nga nangungutan la ha gawas han Barangay L. Empon. Ha luyo han pagrarason han mga tropa nga "nagpayring" la hira, nahikit-an mismo han taghimaryo an pagdalagan han biktima ha butnga han pagpapabuto.

Pangawat, panhibang han tanum. Pinaagi han *social media*, ginreklamo han mga residente han Barangay Can-aponte, San Jose de Buan hadton Hulyo 27 an ginhimo nga panhibang ha mga tanum ngan pangawat han mga tropa han 46th IB nga nakadeploy ha ira baryo. Ha usa nga bidyo, nakit-an an higluag nga tiagi han botas ha kahumayan sugad liwat an mga ginkuhaan ngan ginpaurutan han mais. Usa naman nga puno han kidya an ginubos an bunga ngan ginpulod. Ginpapagbaton an usa nga Alhier Cabasa nga gintututdo nga mayda kumand ha mga tropa ha baryo.